

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.833.

Poraz nasilnežem!

Najbolj zvesta garda liberalne in po-
tem samostojno demokratske stranke so
bili vedno učitelji. Čeprav ni stranka
nikdar pokazala posebne ljubezni za učitel-
stvo, so vendar ti vsled svojega kul-
turnega stališča zvesto podpirali stran-
ko, pa čeprav so morali vsled tega pre-
nesti težka preganjanja.

V nedeljo se je to službovanje stranki
nehalo in učiteljstvo se je osamosvojilo
in hoče odslej služiti le sebi, kakor so
tudi stranke dosledno služile le sebi.

Da se je ta nujno potreben preobrat
v učiteljskih vrstah izvršil, je v prvi vrsti
»zaslug« stranke, ki je mislila, da bo z
bičem vladala nad učiteljstvom. Nizko
je cenila SDS učiteljstvo, nizko so mo-
rali zato ceniti učitelji SDS in zato je
moralo priti do nedeljske nezaupnice.

Ta nezaupnica je bila obsodba nasilja
in je veljala onemu režimu, ki je po
mili volji odstavljaj in premeščal učitel-
je in ki se je ponašal s tem, da je vsa
njegova modrost v močni roki. Toda
močnejša od nje je bila volja učiteljstva
po svobodi in zato se je učiteljstvo osa-
mosvojilo.

Učiteljstvo noče sile, ne mara nasil-
nih metod, pa naj pridejo od katerekoli
strani. Kakor je v nedeljo učiteljstvo
nastopilo proti nasilju, ki ga je vršila
SDS, ravno tako bi nastopilo proti na-
silju, ki bi ga vršila kaka druga stran-
ka. Veljati imajo samo strokovni, ne pa
strankarski oziri, to načelo je proglasilo
v nedeljo učiteljstvo in temu načelu bo
ostalo zvesto in zato noče več staviti se-
be v službo strank. In prav je tako!

Primeru učiteljstva bi morala slediti
vsa javnost in temeljito obračunati z
vsemi, ki hočejo vladati samo s silo in
močjo. Niso ti ljudje samo v vrstah SDS,
tudi druge stranke niso brez njih. Rav-
no sedaj se skuša z vsemi sredstvi, tudi
zelo nelepimi, zadušiti izdajanje nekega
socialističnega tednika, ker ne trobi v
znani socialistično - kapitalističen rog.
Taka metoda boja se v slovenskem jav-
nem življenju ne bi smela trpeti, ker
tudi socialno šibkejši ima pravico, da
uveljavlja svoje nazore.

V včerajšnjem »Jutarnjem listu« smo
zopet brali pismo novinarja Petriča in o
postopanju lastništva »Slovenca« proti
njemu. In tudi še ni pozabljeno, kako
so bili čez noč spremenjeni vsi šolski
nadzorniki, ker niso bili po volji vod-
stvu SLS. In verjetno je, da bi SLS tako
postopanje ponovila, če bi prišla na
vlado.

Pretirano strankarstvo je privedlo v
slovensko javno življenje nasilnost. Pri-
šli smo že skoraj tako daleč, da se nihče
ne čudi, če se stranka poslužuje pravice
močnejšega in preganja njej nasprotno
uradništvo. V zvezi s tem je bilo mo-
goče celo to, da so uradniki sami dali
največ podneta za preganjanje svojih
tovarišev. In mogoče izhaja ravno iz tega
največje zlo.

Mesto da bi uradniki ščitili samega
sebe, mesto, da bi vsi ko eden branili
neodvisnost uradnika, so jo čisto sami
ubijali in v svojem strankarskem fanatizmu
bili na to celo ponosni. Bila je to
tako usodopolna zmota, ki je morala vo-
diti le v škodo in ki je vzela uradniškim
organizacijam ves ugled.

Učiteljstvo je kot prvo spoznalo resni-
co, da je interes stanovske organizacije
višji od strankarskega. Njegovemu pri-
meru morajo slediti ostali uradniki in
neodvisnost uradništva bo priborjena,
nasilne metode pa za večno onemogo-
čene.

V tem vidimo pomen nedeljske seje
širšega sosveta UJU in zaradi osamo-

Debata o proračunu poštne ministristva.

Beograd, 14. januarja. Včeraj popoldne
se je nadaljevala seja finančnega odbora.
Na tej seji je prvi povzel besedo narodni
poslanec Pušenjak. Pritoževal se je, da
je Slovenija v rescu pošte in telegrafa za
puščena in da se največ uradnikov redu-
cira prav v Sloveniji.

Za njim govori Juraj Demetrović o re-
dukciji uradništva in zahteva, da kvali-
ficirani in sposobni uradniki ostanejo v
službi. Kritizira, da se reducirajo in-
vesticije za Zagreb, Ljubljano in Beograd,
a se istočasno grade velika poštna po-
slopja v Sisku in Kninu. Bavi se obširno
z erarizacijo pošt.

Poslanec Moskovljević (zemlj.) zamer-
ja Demetroviću, da kritizira vlado zaradi
proračuna, ki v stvari ni nič drugega, ko
proračun radikalno-sam. demokratske
vlade.

Nato govore še Polić, Jokić in Kulovec,
ki se pritožuje, da je Slovenija zapostav-
ljena.

Minister pošte in telegrafa dr. Šuperi-
na reagira na ugovore opozicije, in poda
ekspozé o delovanju svojega resora in
pravi, da so dohodki določeni s 500 mi-
lijeni dinarjev, a po njegovem mnenju

bodo še večji. Največ dohodkov ima za-
grebška direkcija (71 milijonov), potem
beograjska (62 milijonov) in ljubljanska
(35 milijonov). Utemeljuje redukcijo in-
vesticij in zagovarja potrebo, da se zgra-
de poštne poslopja v Kninu in Sisku.
Istotako je upravičena redukcija uradni-
kov, ker bodo morali delati osem ur na
dan. Tudi pošte bodo boljše poslovale.
Poštna hranilnica je imela lani 30 mili-
jonov dinarjev čistih dohodkov. Kar se
tiče redukcije uradnikov, bodo ostali vsi
sposobni, reducirali se bodo samo nespo-
sobni. Minister obljublja popolno varo-
vanje pisemske in poštne tajnosti. V nje-
govem speru s prometnim ministrom dr.
Žava ni trpela nobene škode. Na koncu
omenja politične prilike in poudarja, da
je vlada radikalov in radičevcev popol-
noma stabilizirana in da v tem pogledu
ne bo nobenih sprememb. Politično živ-
ljenje gre po svoji normalni in urejeni
poti. Nato je bil na glasovanju sprejet
budžet ministristva pošte in telegrafa s
16:7 glasovom. Seja se je zaključila ob
8. zvečer in je prihodnja odredjena za da-
nes popoldne ob 4. Na dnevnem redu je
proračun ministristva notranjih del.

Tudi kolke so ponarejali v Nemčiji.

Beograd, 14. januarja. Načelnik javne
varnosti v ministristvu notranjih del Žika
Lazić, ki se sedaj mudi v Nemčiji zaradi
falzificiranja naših tisočdinarskih novčan-
ic, poroča, da se mu je posrečilo odkriti
v Bielefeldu ne samo tiskarno, v kateri so
se tiskale naše novčanice, ampak s po-

močjo nemške policije najti tudi klišee.
Razen tega so se našli tudi klišee za iz-
delovanje jugoslovenskih kolkov. Velika
količina že izdelanih kolkov v polah se
je zaplenila s klišee vred. Ugotovljeno
je, da še noben kolek ni šel iz tiskarne
in ni bil razpečan.

VLADA IMA SE VEDNO POČITNICE.

Beograd, 14. januarja. Po odhodu na-
mesnika predsednika vlade Marka Gju-
ričiča v Valjevo, od koder se danes po-
vrne, so bile odložene nameravane seje
ministrskega sveta.

PRED UREDITVIJO ODOŠAJEV Z VATIKANOM.

Beograd, 14. januarja. Včeraj je prišel
v zunanje ministristvo minister za vere
Miša Trifunović in je tam dalje časa kon-
feriral z dr. Ninčevićem o vprašanju na-
ših odošajev do svete Stolice. Ti odo-
šaji so se že precej popravili, odkar je
Vatikan osvojil našo tezo o upravi nad
zavodom sv. Jeronima. Trde, da bi za-
radi končne rešitve vseh teh vprašanj
imela v začetku prihodnjega meseca od-
potovati v Rim naš bernski poslanik Mi-
ljutin Jovanović in dr. Voja Janjić. Z
gotovostjo računajo, da se dr. Smolaka
ne vrne več na svoje mesto v Vatikanu.
Njegov naslednik bo najbrže g. Jovano-
vić. Pričakujejo, da se bo te dni vršila
konferenca merodajnih krogov iz mini-
strstva za vere in ministristva zunanjih
del s papeževim nuncijem Pelegrinetti-
jem.

NIKOLAJ NIKOLAJEVIČ NA SMRTNI POSTELJI.

Dunaj, 14. januarja. Zdravje velikega
kneza Nikolaja Nikolajeviča se je tako
poslabšalo, da ni več upanja za njegovo
ozdravljenje. Vsak čas se pričakuje kata-
strofa.

svojitve učiteljstva; ne pa zaradi na-
sprotja s SDS, čestitamo učiteljstvu k
njegovemu nastopu.

In želeli bi, da bi mogli v enakem
zmislu čestitati tudi vsem ostalim urad-
niškim organizacijam, ker javnost rabi
objektivnih in neodvisnih uradnikov, ne
pa od strank odvisnih strankarjev.

AVDIENCE.

Beograd, 14. januarja. Sinoči od 6. do
7. je bil sprejet v avdienco na dvoru mi-
nister za promet Krsta Miletić. Od 7. do
7. in pol zvečer je bil v avdienci tudi
minister zunanjih poslov dr. Ninčević. Oba
ministra sta poročala Nj. Vel. kralju o
nekaterih važnih resernih vprašanjih.

TARIFNA KONFERENCA.

Beograd, 14. januarja. Danes ob 10. do-
poldne bo v ministristvu za promet važna
konferenca, katere se bodo udeležili mi-
nister za promet Krsta Miletić, načelnik
direkcije za pogodbe v ministristvu zu-
nanjih poslov dr. Otokar Rybač in tajnik
delegacije za pogodbe dr. Vanja Subotić.
Konferenca bo reševala prometna tarif-
na vprašanja in sicer v zvezi z raznimi
tarifnimi pogodbami in konvencijami, ki
so že sklenjene in ki se bodo še sklepale
v inozemstvu.

RUMUNSKA OPOZICIJA ZA KARLA.

Pariz, 14. januarja. Iz Bukarešte jav-
ljajo, da je tamošnji položaj kritičen.
Vlada je v vsej državi ostro nastopila
proti nacionalistom. Voditelj nacionali-
stov Jorga je izjavil, da je vlada prisilila
princa Karla, da se je odrekel prestolo-
nasledstvu. Opozicija je nastopila naj-
odločneje tudi proti sedanjemu regent-
skemu svetu in očita vladi, da je v tem
vprašanju povsem popustila kralju.

PROTEST NAŠE VLADE PROTI PRE- GANJANJU SRBOV V GRČIJI.

Beograd, 14. januarja. Glede na zad-
nja preganjanja našega življa v Grčiji je
naša vlada ukazala našemu diplomatske-
mu zastopniku v Atenah g. Pantu Gavri-
loviću, da vloži pri grški vladi protest za-
radi tega. V dotični noti zahteva naša
vlada neoviran razvoj našega narodnega
elementa v Grčiji enako, kakor uživajo
pri nas Grki popolno svobodo.

Neresnične vesti.

Beograd, 14. januarja. Včeraj in pred-
včerajšnjim so se širile v Beogradu ve-
sti, da je naš minister financ dr. Stojadi-
nović doživel v Parizu popoln neuspeh
in ni mogel rešiti vprašanja vojnih dol-
gov v Franciji, ker mu je Francija stavi-
la take pogoje, da jih je moral označiti
za neizpolnjive. Pri takem stanju stvari
se je povdarjalo, da bo imelo to dejstvo
vpliv ne samo na naše odnose napram
Franciji, ampak tudi na položaj naše
vlade. Na pristojnem mestu v radikalnih
krogih se naglašja, da dr. Stojadinović ni
imel naloge reševati vprašanje naših
vojnih dolgov v inozemstvu. Dr. Stojadi-
nović se je med potom v Washington
mudil v Parizu samo zato, da prouči te-
ren za pogajanja o konsolidaciji vojnih
dolgov. O tem bo on poročal vladi in bo
vlada šele na osnovi njegovega poročila
zavzela svoje stališče o ureditvi naših
vojnih dolgov v Franciji. Tako v vladi,
kakor v radikalnem klubu se smatra, da
se širijo vse te vesti proti dr. Stojadi-
noviću z namenom, da bi se omajalo v na-
rodu zaupanje v današnjo koalicijo. Isto-
tako se glede na vesti, da bo moral Pa-
šić podaljšati svoje bivanje v inozemstvu
zaradi naših notranjih razmer in naše
zunanje in finančne situacije na mero-
dajnem mestu ugotavlja, da so vse te ve-
sti neosnovane. Pašić je odšel zato v ino-
zemstvo, da razčisti nekatera važnejša
vprašanja v naših odnosih napram ino-
zemstvu. Ne more se pa določno reči, ko-
liko časa bo trajalo njegovo bivanje v
inozemstvu, zato se tudi ne more govo-
riti o podaljšanju roka.

RUSIJA SE UDELEŽI RAZOROŽIT- VENE KONFERENCE.

Moskva, 14. januarja. Krasin je včeraj
odpotoval iz Moskve v London. Rakovski
bo imel danes svoje tretje predavanje.
Tema prvega predavanja je bila: »Zveza
narodov in slovanska Rusija«. V drugem
predavanju, ki ga je imel v Leningradu,
je obravnaval odnose sovjetske Rusije
napram Franciji in Angliji. V sedanjem,
tretjem, predavanju v Moskvi se bo ba-
vil predavatelj z locarnskim paktom in
stališčem sovjetske Rusije. Prvi dve pre-
davanji sta bili izvanredno poseteni. Ra-
kovski se kmalu vrne v Pariz in sicer
brž ko bo sestavljen odgovor na poziv
Zveze narodov, da Rusija sodeluje na
konferenci za razorožitev. Odgovor bo
pritriljen, vendar le s pogojem, da se
konferenca ne bo vršila v Ženevi. Navzlic
temu pa govore v Moskvi, da se začne
med Rusijo in Švico direktna pogajanja
za vzpostavitev odnosov.

DR. LUTHER SESTAVI NEUTRALNO VLADO.

Berlin, 14. januarja. Hindenburg je
včeraj sprejel voditelja centra Fehren-
bacha in voditelja demokratov Kocha, ki
sta mu sporočila, da niso uspela pogaja-
nja za sestavo vlade velike koalicije.
Hindenburg jima je nato naznanil, da se
sestavi nevtralni kabinet. Poveril je man-
dat dr. Lutheru, ki ga je tudi sprejel. Na-
glašja se, da niti ta niti naslednji teden še
ne bo seje državnega zbora. Računajo, da
se bo mogel novi kabinet še pred sredi-
no prihodnjega tedna predstaviti parla-
mentu. Listi se obširno bavijo s položa-
jem, ki je nastal s tem, da so socialni de-
mokrati odklonili vstop v kabinet velike
koalicije. Meščanska levica vrača krivdo
za dogodke na socialne demokrate.

SILEN MRAZ V FRANCIJI.

Basel, 14. januarja. Včeraj je tu zna-
šala temperatura -30° C. Tudi iz Fran-
cije javljajo o velikem mrazu.

T. boveljska družba ponuja upravna mesta!

(Dopis iz Beograda.)

Trboveljska družba je bila pod bivšim PP-režimom popolnoma v službi SDS in njej se imajo naši žerjavci zahvaliti za marsikaj. V upravnem svetu te družbe sede še danes politični ekspozenti SDS, pa tudi med njenim uradništvom jih je vse polno.

Trboveljska družba je danes bolj kot kdaj pred slavnoznano »nacionalizacijo« v rokah inozemskega, zlasti nemškega in francoskega kapitala. Njena usoda se določa po močnejših gospodih na Dunaju — ne v Ljubljani in ne v Beogradu. Ti inozemski kapitalisti imajo kot trgovci vse interes, da se nahajajo čim bližje in prijateljskih, pa vsaj v znosnih družabnih razmerah z vlado, katera lahko poseže s svojimi upravnimi ukrepi prav odločilno v gospodarskem teku velikega kapitalističnega podjetja, katerega eksploatacijski predmet leži izključno v zemlji in domovini našega naroda.

Iz teh razlogov najbrže je vzela Trboveljska družba v svoj upravni svet tudi štiri Slovence, od katerih sta dva politična ekspozenta SDS, dva pa naše slavne SLS. — Zlasti pod vplivom prvih dveh se je T. P. D., kakor znano iz mnogih časopisnih člankov, premočno in prelaskovno angažirala v naši notranji politiki v korist bivšega PP-režima v Sloveniji. Tudi to je bil eden izmed povodov, da smo odločno nastopili proti njenim političnim in bančno-zavejvalnim nameram, pri katerih smo pogrešali tudi vsakega socialnega zamisla.

Gospodje pri T. P. D. so dolgo čakali, da se razmere v našem političnem življenju zopet spremenijo in to, ali v korist SDS ali pa SLS. To sta njena dva politična železa v ognju, odkar je Nikola Pašić vladno, a odločno odklonil ponudbo, da bi prevzel predsedstvo T. P. D. — Toda končno so se menda tudi že sedanji merodajni gospodje T. P. D. uverili, da se nekdanji časi ne povrnejo več, da SDS ne bo nikoli več vladna stranka in da je tudi SLS za nedogledno dobo izključena od vsake vladne kombinacije. Sklenili so zato merodajni gospodje T. P. D. na Dunaju, da se odslej nekako politično »nevtralizirajo«.

Kadar pa velekapitalist kaj obljublja ali ponuja, moraš biti zelo oprezen. Za lepo formo, v katero zavija svoje obljube, se gotovo skriva kaj takšnega, da bo za njega še boljše, kot pa je bilo doslej.

Tako ponuja sedaj tudi Trboveljska družba po Ljubljani in drugod po Sloveniji upravna mesta ljudem, ki se tem ponudbam seve silno čudijo. So sicer čisto pošteni ljudje, ki pa v nobenem primeru ne morejo biti reprezentanti našega naroda v tem velikem, v gospodarskem in socialnem pogledu — za našo državo in družbo velepomembnem podjetju. Ako hoče imeti T. P. D. domačine, ki niso niti njeni delničarji, niti drugače ž njo gospodarsko zvezani, v svojem upravnem svetu, tedaj more in sme reflektirati v tem pogledu samo na ljudi, ki so duhovni, gospodarski, socialni in kulturni kolektivni zastopniki našega slovenskega ljudstva, in kateri niso nikoli bili in niso nasprotniki današnje in brez dvoma tudi bodoče državne politike sporazuma. Samo v tem primeru more T. P. D. v bodoče računati, da njeno delovanje in celo ves njen obstoj vobče ne bo v nasprotju z intencijami vlade in države.

Po njenih sedanjih ponudbah upravni mest v T. P. D. sodeč, pa misli izvestna in merodajna dunajska gospoda, ki določa usodo tega našega največjega kapitalističnega podjetja, da se bo izmuznila kontroli naroda in države najlažje na ta način, ako privzame v svojo upravo nekatere brezbarvne ljudi, ki bodo od veselja rajali nad častjo, ki jih je doletela, zadovoljujoč se s precejšnjimi tantižemami, ki so s to častjo v zvezi. Ti ljudje ne bodo sitnariji, ker ne bodo reprezentanti ne države in ne naroda, temveč samo svojih individualnih potreb in želja. Dunajska gospoda T. P. D. ki si je svojo politično in gospodarsko »nevtralnost« zamislila na tak enostaven način, se silno moti, ako misli, da bo narod in vlada mogla pristati na takšen meglen načrt.

Potrebno je, da so domačini tudi člani upravnega odbora T. P. D. — Zaenkrat vsaj za kontrolo! Toda to morajo biti le ljudje, ki morejo biti res kolektivni predstavniki naroda in države ter njenih interesov pri tej družbi. To je bilo treba povedati v uvaževanje, ako hoče delovanje T. P. D. priti v skladnost z našimi običnimi gospodarskimi, kulturnimi in socialnimi narodnimi interesi. Dokler gospoda okoli T. P. D. vsaj tega ne prizna, ne more računati, da bi tudi v bodočnosti mogla nastopiti znosljiva pomirljivost med njo in našo javnostjo.

Iz dežele falzifikatorjev.

MADJARSKÉ GOSPODE VREDEN ZASTOPNIK.

Grof Albert Apponyi, madjarski zastopnik pri Zvezi narodov, je objavil pod naslovom »Ponarejanje frankov, tujina in notranja politika« v »Pesti Naplo« članek, v katerem pravi, da ne more nobena država zahtevati od Madjarske kako odškodnino. Svoj nečeden članek zaključuje dični grof z besedami: »V teh okoliščinah ni smatrati toliko ponarejanje frankov kakor pa ovadbo afera kot dejanje, ki ogroža mir in sožitje narodov.«

Gospod grof Apponyi je lahko prepričan, da soglašajo z njim — samo falzifikatorji. Ali hoče reči s tem gospod grof, da je to isto ko več madjarski narod?

MADJARSKI EMIGRANTNI FRANCOSKIM SOCIALISTOM.

Malo drugače ko »plemeniti« gospod Apponyi pa sodiijo o škandalu Bethlenove vlade, madjarski emigranti, ki so poslali francoskim socialistom sledeče pismo:

Pozdravljajoči kongres francoskih socialistov bi opozorili na težko krizo madjarske protirevolucije, ki je nastala iz poizkusa potestiti na Madjarskem fašistovski diktator ter jo kronati z restavracijo habsburške monarhije. Napad na francosko valuto, ki je bil zamišljen in tudi izveden s tem, da so se stavila falzifikatorjem vsa državna sredstva na razpolago, je samo en člen v dolgi verigi priprav, katerih namen je bila povzročitev državljanske vojne v deželi, padec srednjeevropskih republik in ogrožitev svetovnega mira. Pri tem komplotu je soudeležena vsa madjarska uprava, zlasti pa narodna armada. Med vsemi ponarejevalci ni niti enega, ki ne bi bil nastavljen od že pet let vladajočega grofa Bethlena. Sedaj samo začasno žrtvuje nekaj svojih orodij, da reši sistem, ki poveljuje ponarejevalce frankov kot nacionalne junake, ki se maščujejo nad Francijo zaradi trianonske pogodbe. Da reši sistem, ki grozi z bartolomejsko nočjo vsem, ki zahtevajo izseditev in kaznovanje krivcev, samo zato je grof Bethlen dal začasno zapreti nekaj svojih ljudi. Prepričani smo, da vršimo samo svojo dolžnost, če opozorimo francoski proletarijat na ta dejstva in če ga opominimo, da je madjarski proletarijat vsled vladnega pritiska preslabljen, da bi mogel sam voditi boj proti temu sramotnemu režimu.

Prišel je trenutek, ko more francoski proletarijat, braneč upravičene interese lastne zemlje, zadati smrten udarec tolpi zločincev in pustolovcev, ki zaslužujejo madjarski narod in ga spravljajo ob njegovo čast.

Prosimo francoske sodrude, da v tem znišijo presojo madjarski položaj in da zaščitijo v Franciji živeče madjarske delavce, žrtve tega sramotnega režima, da bi jih slabo ali napačno informirana javnost ne kaznovala za grehe svojih tlačiteljev.

S socialističnim pozdravom:

Aleksander Garbaj. Sigmund Kunfi.

SE PRITOŽEVALI BI SE!

Madjarski beogradski poslanik se je pri znanjem ministru dr. Ninčiču pritožil zaradi pisave jugoslovenskega časopisja. Zlasti je nastopil madjarski poslanik proti trditvi, da so se ponarejali tudi dinarji in českoslovaške krone. Ponarejali so se izključno samo franki. Protest madjarskega poslanika je treba

označiti kot predrznost. Prepričani pa smo, da ni bil tega mnenja dr. Ninčič.

BETHLEN RESITEL!

V sedanji aferi se z madjarske strani silno povdarja, da je Bethlen pri vsej aferi neudeležen in da bo preiskavo vodil objektivno in odločno. Na umeten način se hoče s tem silno dvigniti kredit Bethlena, da bi potem ta kredit rešil ostale.

Toda temu manevru bodo nasledili le navideži. Zakaj delovanje Bethlena tekem teh petih let, kar je ministrski predsednik Madjarske, je znano in na podlagi tega je tudi jasna vloga, ki jo ima igrati pri preiskavi falzifikatorske afera gospod Bethlen.

Tako je znana stvar, da so bili v hotel Britania, zbirališče desnih madjarskih fašistov prepeljani nasprotniki režima ter bili tam pretepeni, mučeni in tudi ubiti. Pa čeprav je o tem vedel ves svet, se grof Bethlen ni ganil in pustil, da so se ti zločini dalje vršili. Nekoč pa je bil po nesrečnem naključju ubit neki policijski stražnik. Tedaj je bil ožen v strel in javnost je nastopila s tako odločnostjo, da je grof Teleky (tudi eden sedanjih falzifikatorskih generalov) dal ponoči hotel Britania obkoliti in aretirati morilca stražnika. V uradni poročilu se je dejalo, da je bil morilec od sodišča obsojen na smrt in ustreljen. Čez par mesecev pa se je ustreljeni morilec pojavil v Gradšču in vodil roparske tolpe proti Avstriji. Tako preganja grof Bethlen morilce, če pripadajo stranki, ki proslavlja danes falzifikatorje kot narodne junake.

Ampak Bethlen zna še druge stvari. Se tedaj dni pred prihodom Karla na Madjarsko je dejal Bethlen, da je Karlov povratek nujno potreben ter ga dosledno temu tudi omogočil. Ko pa je bila mobilizirana armada Male antante, je dal Bethlen Karla in Zito zapreti ter vse, ki so pomagali Karlu. Končno je dal še izglasovati zakon, s katerim je bila izrečena detronizacija Habsburžanov. Ko pa je Mala antanta svojo vojsko demobilizirala, je Bethlen vse udeležence Karlovega puča izpustil brez kazni iz udobnih zaporov, pravilneje sanatorijev in sam zopet javno prešel v tabor legitimistov.

Ravno tako misli delati Bethlen tudi sedaj. Dokler bo trajal pritisk Francije in Male antante, bodo sedeli Windischgrätz, Nadossy in slični v lepo opremljenih zaporih. Ko pa se bo vihar poleg, bodo prosti in pomagali pod vodstvom Bethlena dušiti madjarsko demokracijo.

Če angleški in drugi diplomati vse te frivolne igre madjarske gospode ne sprejeto, ali jim ne morejo odpreti oči naši diplomati?

KDO JE IZDAL FALZIFIKATORJE?

Čim dalje traja afera in čim bolj jo poskuša madjarska vlada potlačiti, tem bolj fantastične vesti se širijo. Tako se poroča tudi, da je falzifikatorje izdal neki Schultz, čegar osebnost popis se popolnoma ujema s popisom morilca Erzbergerja. Schultz, da je v nekem bavarskem mestu ustanovil tiskarno za ponarejevanje 500-frankovskih bankovcev. Falzifikati so bili tako izborni, da jih Nadossy, kateremu se je ponudil Schultz, ni mogel ločiti od pravih. Ko bi se pa ponarejanje moralo priti, je o vsem izvedela nemška policija in falzifikatorji so imeli ravno še toliko časa, da so z eksplozijo vse stroje in falzifikate uničili. Nato se je ponudil

Schultze za ponarejanje francoskih tisočakov. Ko so se ti nato začeli izdelovati, je Schultz izginil in pozdravil ponarejevalce s karto. Skoraj nato pa so prišli tudi že francoski detektiv, ker za drag denar je Schultz vse izdal.

PRAVILNA SODEBA ŠVICARSKEGA LISTA.

Švicarska »National Zeitung« piše: »Može je, da so nekatere vesti o obsegu škandala pretirane in da so ogrožene vlade iz taktičnih ozirov kako stvar preveč naglašale, toda njih skrb je čisto upravičena, ker je zločinska banda v resnici razpolagala s silo vse države. Nemogoče je naštet vso isto ogabnost, s katerimi se je dosedaj kompromitiral Horthyjev sistem, in od tega ogabnosti je sedanja falzifikatorska afera na prvem mestu, ker se ne tiče samo sosednih držav, temveč vsega sveta. Takoj, ko se je zvedelo o aferi, so skušali v Budapešti s fingirano preiskavo premočiti svet. Žrtvovan je bil nesposoben šef policije. Aretiranci na Holandskem so živeli silno razkošno. Vsaj jim po mišljenju Budapešte svet to dolguje, kajti pravica madjarske gospode je, da jo hranijo drugi. Preje so bili to slovski in rumunski kmetje, sedaj bi moral skrbeti za nje holandski bankir in francoski davkoplačevalci.«

Pa je madjarska gospoda napravila enkrat račun brez krčmarja.

Politične vesti.

== Poverjenik Luka Jelenc je z ozirom na nedeljsko sejo širšega sosveta UJU demisioniral in vodi sedaj posle poverjenika njegov namestnik ravatelj Gaus.

== Tako je bolelo, da je šele v sredo moglo »Jutro« z muko in težavo poročati o seji širšega sosveta UJU. Svojo bolest je hotelo prikriti z raznimi neslanostmi, ki še bolj jasno kažejo onemoglo jezo gospode, ki je brez biča. Pa pridejo še hujše stvari.

== Iz srea »Razcepjenost, v kateri ste se brigali (delavci), kaj kdo je, kaj kdo govori, kaj o njem govore ali lažejo, mora izginiti iz vrst delavstva, ker to niso naloge socialističnega pokreta.« Tako ukazuje v »Delavski politiki« neki gospod. Kdo je to, naj uga-nejo delavci sami!

== »Delavska politika« pravi, da v »Narodnem dnevniku« ni kapitala. Je čisto res, kakor je tudi to res, da v »Delavski politiki« je kapital, ki odloča o pisavi »Delavske politike«, ne pa delavci-naročniki. Kar se tiče »obresti«, pa sledeče: Čeprav skrbi spreten kapitalist za »Delavsko politiko«, vseeno ni pričakovati od nje mnogo obresti, ne v gmo-nem in ne v drugem oziru. Toda neke druge obresti so neprimerno važne in tičejo se vlog zavoda za zavarovanje delavcev. O teh obrestih pa noče »Delavska politika« govoriti, čeprav bi se mogla pri svojih ljudeh zelo točno informirati in čeprav je jasno, da bi stvar za volitve v Delavsko zbornico naravnost vlekla. Ali želite mar, da kdo drugi potegne dobike?

== Bosanski zemljoradniki za Radića. Dočim se v bosanski muslimanski stranki opaža precejšnja konsolidacija, pa postajajo razmere med bosanskimi zemljoradniki vedno bolj napete. Nezadovoljstvo s pasivno zemljoradniško politiko stalno raste in vedno bolj prodira misel, da morajo zemljoradniki iti z Radićem. Odličan član zemljoradniške stranke v Bosni je dejal, da so mu mnogi zemljoradniki izjavili, da je treba iti z Radićem, ker obstoji sedaj identičnost programa in ker so tudi oni za sporazum.

== Ljapev isto ko Cankov. Nekateri so mislili, da se bo s spremembo osebe predsednika vlade izpremenil tudi režim. Te nade so bile absolutno napačne, ker Ljapev je to, kar je bil Cankov. To je sedaj tudi ugleden član vladne stranke v sofijskem listu »Jutro« odkrito priznal. Dejal je, da je bila rekonstrukcija kabineta samo stvar demokratskega govora (vladne stranke). Cankov uživa še dalje zaupanje vladne stranke in najlepši dokaz je v tem, da je bil so-glasno izvoljen za predsednika sobranja. Ne smejo pač vedno eni biti pri koritu, tem-več morajo vsi priti na vrsto. To je menda edin zmisel rekonstrukcije bolgarske vlade.

== Českoslovaška se približuje Italiji. »Večerc«, ki je zelo blizu českoslovaškemu ministrskemu predsedniku, piše, da se mora českoslovaška politika z ozirom na madjarsko afero preorientirati v korist Italije. To pa vsled tega, ker se tudi pri tej aferi vidi, da tudi v zavezniških državah stalno in neovirano delujejo razne spletke proti Českoslovaški, ki je vsled tega stalno ogrožena. Italija ima zelo dobre zveze na Dunaju in v Budapešti in bi sporazum z njo mogel odstraniti vsako nevarnost za Českoslovaško. Sporazum bi se tudi lahko dosegel, ker je tako Italija ko Českoslovaška zainteresirana na tem, da ostane status quo. Zato bi bila prava zvezna pogodba z Italijo za Českoslovaško največje važnosti. »Prager Presse«, glasilo dr. Beneša, dostavlja k temu članku, da je nad vse umesten in da treba najbrže kroge českoslovaške javnosti seznaniti s člankom »Večerc«. Ker so tudi sicer simpatije Čehov do Italije velike, je gotovo, da bo českoslovaška diplomacija skušala nasvet »Večerc« uresničiti. — Spoštujemo českoslovaške interese in vemo, da Čehi zaradi nas ne bodo ničesar tvegali. Zato jim tudi samo kratek prijateljski nasvet, da naj ne mislijo, da bo italijanska zvestoba za nje dragocenejša od francoske. Želeli bi, da se Čehoslovaki v svojih nadah ne bi prevarili in to brez oziira na naše interese, ki so za Čeha važni očitno le glede Madjarske.

== Papež in Mussolini. V glasilu Sv. Stolice »Osservatore Romano« je izšel uvodnik, ki dokazuje, da niso med papežem in fašizmom tako dobri odnosi, kakor se je splošno mislilo. V tem uvodniku se namreč pravi, da so nekateri italijanski listi s pretiranim optimizmom poročali o posledicah zaključka komisije o italijanski cerkveni zakonodaji. O sodelovanju cerkve in vlade ne more še biti govora, ker je vladni projekt enostranski in samo delo vlade. Čeprav vsebuje ta

projekt zboljšanja, vendar je še daleč od tega, da bi popolnoma pomiril deželo. Da bi se to zgodilo, bi bilo treba odpraviti garancijski zakon in ravno tako v soglasju s cerkvijo tudi vse druge krivične zakone — Iz tega se vidi, da Vatikan slej ko prej vztraja na svojem starem stališču.

== Demisijski avstrijskega zunanjega ministra. Dve dolgo napovedana demisijska avstrijskega zunanjega ministra Mataje se je končno izvršila in po odkritjih socialnih demokratov ter njih ostrih napadih bi se morala izvršiti že davno. Demisijski dr. Mataje je bila sprejeta in pričakuje se, da ji sledi demisijsa vsega kabineta. V političnih krogih se trdi, da sestavi novo vlado zopet prelat dr. Seipel, ki ga bodo še naprej podpirali nemški demokrati.

== Franceski socialisti pred odločitvijo. Izreden kongres francoske socialistične stranke se je sestel v nedeljo, da odloči glede stališča stranke do vlade. Na kongresu sta se pojavili dve struji. Compère-Morel je vodil strujo, ki je za vstop v vlado samo pod pogojem, da tvorijo vlado socialisti sami ali pa s pomočjo levih meščanskih strank. Paul Boncour pa je nasprotno zagovarjal misel, da treba kartel levece za vsako ceno ohraniti, ker bi bila drugače obnova Francije prepredena. Komisija, ki je pregledala polnomočja delegatov, je ugotovila, da so se pokrajinske zveze s 1769 proti 1206 glasovom izrekle proti vstopu v vlado. Kakor pa je pokazala debata, se je razmerje pod pritiskom javnosti, ki se boji, da pride v slučaju razbitja levega bloka do fašistovske ali reakcionarne vlade, za pristaše levega bloka zboljšalo. To se je pokazalo tudi v izglasovani resoluciji, v kateri se poudarja, da treba blok levece ohraniti. Kongres pa se vseeno ni izrekel za vstop v vlado in je končal torej s kompromisom, kar je bilo z ozirom na izid glasovanja pokrajinskih zvez tudi pričakovati.

Prosveta.

KONCERT »SLOGE«.

Narodno zavedni železničarji so si takoj po prevratu pod okriljem stanovske organizacije »Zveze jugoslov. železničarjev« ustanovili svojo godbo na pihala in svoji moški pevski zbor. Oba sta nešteto krat rada sodelovala na narodnih prireditvah, pevski zbor pa je opetovano nastopil sam in pohvalno tudi na koncertih »Zveze slov. pevskih zborov«. Pred nedavnim časom sta se oba odseka »Zveze« osamosvojila in sta ustanovila samostojno »Narodno železničarsko glasbeno društvo Sloga«, ki se sedaj krepko razvija. Pevski zbor vodi ves čas za petje jako vneti pevovodja g. Mirko Premelč, ki je na ponedeljkovem koncertu v dvorani Filharmonične družbe pokazal uspeh svoje resne in ambiciozne delavnosti. Njegov zbor ima globoke, dobre baze, zvočna oba srednja glasova (I. in II. tenor) in plahe I. tenorje, ki višine zmajujejo le v naporom ali pa s falzetom. Pomanjkanje dobrih tenoristov je žal pri vseh naših zborih očitno. Zbor »Sloga« je drugače dokaj dobro že vpet, pazi na dinamiko in tudi lepo izgovarja. Pripravljen in naštudiran je bil z malimi izjemami skrbno in vestno. Najbolj se mu je posrečilo izvajanje pesmi starejšega datuma kot so Mirkova povsod znana »Na trgu«, Devovi »Hrepenenje« in »Tihi veter od morja«. Adamičeva »Ti in jaz« je bila intonačno za zbor že kočljiva, in premalo nežno zapeta. Prav prijeten vtis so ostavile živahno zapete Adamičeve »Kedo bo dedek«, »Oženil se bom« in popularni »Lucipeter ban«. Izmed novejših skladb je bila F. Maroltova »Ljubi konja jaše« motivično premalo izrazito izvajana, težka in nevhvaležna, v antičnem slogu komponirana Adamičeva »Čez morje v vas« ni posebno uspela. Novost v vsakem oziru je bila najnovejša Adamičeva daljša skladba »V samostanu« za moški zbor s spremljevanjem lesenih pihal in harfe, ki je razburila duhove v publiku za in proti. Pristašem najnovejših revolucionarnih glasbe je delo jako ugajalo, dočim je večina poslušalcev zmajevala z glavami, se smejala in delala raznovrstne opazke. Sam skladatelj je uverjen, da je njegov korak v to smer pravilen in napreden ter celo izjavlja, »da nobene note ne prekličem.« Če ima prav, bo pokazala bodočnost. Gotovo pa da, da bi katerikoli na tem koncertu navzoč glasbenik, ki našega Adamiča ne pozna, za ves svet ne verjel, da so skladbe »Res oženil se bom«, »Lucipeter ban« in »V samostanu« dela enega in istega skladatelja. Samoposebi umevno je, da zasluži zbor »Sloga« toplo pohvalo, ker se je lotil izvajanja najnovejših, težkih, čeprav naši publiku nerazumljivih glasbenih del. Želimo iz srea, da nosi v tem oziru zastavo naprej. — Na koncertu je sodeloval tercet nar. glasbenega društva »Drava« iz Maribora (gg. Lukeš, Karfa; Skačej, gosli; Veseli, čelo), ki je za prednašanje svojih, žal preveč salonskih in ne koncertnih skladb žel vihar na odobravanja. Dvorana je bila polna poslušalcev, kar naj bo marljivo »Sloga« v bodoče. Obiskala jo je celo številna deputacija pevcev »Drave« iz Maribora, ki je pevovodji g. Premelcu v priznanje izročila lep venec s trobojnicami.

IZJAVA.

Podpisana sta, od zanesljive strani zvedela, da se je na shodu neodvisne železniške strokovne organizacije dne 3. t. m. v Mestnem domu govorilo, oziroma referiralo, da sta spodaj imenovana že sprejeta v železniško službo (reaktivirana) in bi službo tudi nastopila, da pa ni budgetske možnosti.

Izjavljava: da že od leta 1920. nisva člana te ali slične organizacije, ter tudi nisva nikoli prosila ali dala pooblastila za intervencijo.

Ker se pa posamezni funkcionarji ter organizacije upajo na lastno pest intervenirati, in po shodih najina imena publicirati, in še celo v Beogradu, jih smatraya za nepoklicane. Zadoosti teh intrig.

Odklanjava vsake nadaljne intervencije od Vaše strani.

Ljubljana, dne 10. januarja 1926.

Jos. Curhalek, I. r., Franc Lah, I. r.

bivša stroj. drž. žel.

Dnevne vesti.

NAŠI DELAVCI V TUJINI.

Ni večjega reveža na svetu, kakor je brezposelnost jugoslovenskih delavcev v tujini. Nikjer ne najde zaslonbe, nikjer ne najde podpore. Ker je naš državljani, ne dobi od nemske vlade podpore, naša vlada pa menda že načelno ne podpira delavcev v tujini.

In vendar je dispozicijski fond zunanjega ministrstva velik, da je čuda. Ali res ne bi bilo mogoče, da bi od tega dispozicijskega fonda dobili kdaj kakšno podporo tudi naši delavci v tujini? Fond bi bil na ta način izvrstno uporabljen in dvignil bi ugled države.

Ker kaj naj reče tuji svet, če je malomarnost našega zunanjega ministrstva za naše delavce v tujini tako velika, da ne dovoli niti brezposelnemu delavcu brezplačen potni list za povratek v domovino, dočim mu ga druge države dajo.

Kako pa naj pri takih razmerah čuti delavec nacionalno?

Dobro bi bilo, če bi gospodje v zunanjem ministristvu kdaj na to odgovorili.

Zahteve državnih uradnikov s fakultetskimi izobrazbo. Predsedništvo Saveza uradnikov s fakultetsko izobrazbo predloži te dni predsedniku ministrskega sveta in predsedništvu narodne skupščine resolucijo, v kateri bodo formulirane vse zahteve Saveza, ki so bile iznešene na zadnji seji.

Sprejem zasebnih uradnikov v državno službo. Finančni minister sme sprejemati do 1. marca 1926, po svojem prevdanku, po zaslišanju strokovnega sveta v državno službo osebe iz zasebne bančno knjigovodstvene službe ter jim vračunati čas, odslužen v privatni službi v službeno leto v državni službi za osnovno in položajno plačo in stanarino, in sicer: do petih let take službe vsako leto 9 mesecev državne službe, od petih do desetih let vsako leto za sedem mesecev državne službe, od desetih do petnajstih vsako leto za pet mesecev, od petnajstih do dvajsetih let pa vsako leto za tri mesece državne službe. Skupno število priznanih let ne sme presegati 10 let. Prizivni čas šteje za osebo pokojnino šele potem, ko so faktično odslužili 10 let v državni službi, za družinsko pokojnino pa šteje čas v rok čl. 144. uradniškega zakona neglede na v državni službi odsluženi čas.

Mednarodna brzojavna služba. V pošt-nem ministristvu se izdeluje pravilnik v mednarodni brzojavni službi. Pravilnik bo baziral na principih, ki jih je statuirala mednarodna brzojavna konferenca, ki se je vršila lansko leto v Parizu.

Iz statistike zdravstvenega odseka policijskega ravnateljstva v Zagrebu posnemamo sledeče podatke: Leto 1925 je bilo v svrhu sprejema v policijsko službo zdravniško pregledanih 313 oseb. Od teh je bilo spoznanih sposobnih 93, t. j. 29,7%. Povprečno število toleriranih prostitutk (t. j. onih, ki so pod zdravstveno policijskim nadzorom) je bilo 91. Število zdravniških pregledov teh prostitutk znaša 7276. V bolnico jih je bilo poslanih 75. 624 žensk je bilo zdravniško preiskanih radi tajne prostitucije, oziroma sumnje tajne prostitucije. Število zdravniških pregledov znaša 1114 (večina je bila večkrat pregledana). Od teh 1114 je bilo spoznanih bolnih ter poslano v bolnico 276 slu-čajev, t. j. 24,8%. V svrhu preiskave duševnega stanja je poslal mestni fizikat na opazovalni oddelek 35 oseb, od teh 22 moških in 13 žensk. V svrhu ugotovitve sposobnosti za vožnjo je bilo pregledanih 241 oseb, od teh 7 žensk, (8 moških je bilo spoznanih za nesposobne).

Statistika samomorov v Zagrebu. Lansko leto je izvršilo v Zagrebu samomor 35 oseb. Od teh je bilo 23 moških, 12 pa žensk. Kot kaže statistika, se v Zagrebu moški večinoma obešajo, streljajo in skačejo v Savo; ženske pa se večinoma zastrupljajo (najbolj priljubljeno sredstvo jim je lizol). Od trindvajset moških se jih je devet ustrelilo, šest obešilo, pet jih je skočilo v Savo. eden se je vrgel pod vlak, eden si je prerezal žile, eden pa je skočil skozi okno. Od dvanaest žensk se jih je sedem zastrupilo, ena se je vrgla pod vlak, ena si je prerezala žile, dve pa ste skočili skozi okno. Glede poizkusenih samomorov izgleda stvar drugače. Tu so ženske v večini: Od 45 poizkusenih samomorov jih odpade 16 na moške, 29 pa na ženske. Vzrok je najbrže ta, da ženske samorade fingirajo, in sicer iz taktičnih razlogov. Zastrupiti se je poizkusilo štirindvajset oseb, med njimi devetnajst žensk, ustreliti se je poizkusilo pet oseb, med njimi ena ženska. Obesiti se je poizkusil en moški, utopiti tri ženske in en moški. Pod vlak se je hotela vrgi ena ženska, pod tramvaj en moški; žile so si hotele prerezati tri ženske in trije moški; z nožem se je zabodel v trebuh en moški, v prsa ena ženska; skozi okno je skočila ena ženska. Kar se tiče motivov, prevladajo slabe gnotne razmere.

Statistika nesreč v Zagrebu. V preteklem letu se je pripetilo v Zagrebu 186 nesreč. Pri tem je izgubilo življenje 27 oseb, od teh je bilo 6 žensk. Težko poškodovanih je bilo 159 oseb, od teh 23 žensk. Utonilo je 6 oseb, bili so sami moški.

Nov trgovski parnik. Te dni je pristal v sušaški luki nov trgovski parnik »Prve dalmatinske trgovske družbe« »Drugi Dalmatinski«. Parnik bo posredoval promet med našimi lukami in Trstom.

Preskrba novinarjev v Italiji. V kratkem pride pred italijanski parlament zakonski načrt, glasom katerega bodo morale uprave dnevnikov in drugih periodičnih listov plačevati od vsake naročnine in od vsakega inserata po 20 centesimov v podporno blagajno novinarjev.

Tečaje za proučevanje razmer v državah Male antante je uvedlo madžarsko notranje ministristvo. Tečaji so: Čehoslovaški, jugoslovenski in romunski, vsak traja 6 me-

secev. Predavajo se jeziki, literatura itd. Posebna pažnja je posvečena političnim in gospodarskim prilikam. Po absolviranju kurza bo poslan vsak frekventant v dotično državo, da se seznani z razmerami na licu mesta. Tečaji so ustanovljeni za novinarje.

Jugoslovani v Grški. Beograjska vlada je dobila poročilo, da se je vršil te dni v Vodenju v grški Makedoniji protestni meeting zoper Jugoslavijo. Vsi govorniki so poudarjali, da v grški Makedoniji ni nobenih Slovanov, posebejno Srbov. Po meetingu je bilo baje aretiranih v vasi Raibanka pet slovan-skih kmetov. Slovanška deputacija, ki je intervenirala radi tega pri grškem guvernerju v Solunu, je bila zavrnjena z utemeljevanjem, da na Grškem ni nobenih Slovanov, posebno pa ne Srbov.

I. izredna glavna skupščina Zveze industrijcev se vrši v petek dne 15. januarja t. l. ob 10.30 uri dopoldne v dvorani društva »Kazino«, Ljubljana, Kongresni trg 1. Na dnevnem redu je: Državna industrijska politika in naša industrija. — Poleg članov Zveze industrijcev so se na to prireditelje povabila pristojna uradna mesta, gospodarske organizacije in predstavniki slovenskih političnih strank. Glavna skupščina naj imenom neposredno prizadetih gospodarskih činiteljev manifestira proti demontažni politiki, ki ogroža gospodarstvo Slovenije.

Predavanje iz sadjarstva. Pododbor Sadržskega in vrtnarskega društva v Novem mestu priredi v naslednjih krajih predavanja o sadjarstvu z namenom, da se tam ustanove podružnice društva: V nedeljo, dne 17. t. m. ob 7. uri v Črnomlju (predava g. inž. C. Jeglič) in v Skočjanu (predava strok. učitelj g. F. Malasek). Istega dne popoldne ob 3. uri v Semiču (g. inž. Jeglič) in v Smarjeti (g. Malasek). — V nedeljo, dne 21. t. m. zjutraj ob 7. uri v St. Janžu (predava ravnatelj g. Skalicky) in v Kostanjevici (predava strokovni učitelj g. F. Simončič). Isti dan ob pol 3. uri popoldne v Mokronogu (g. Skalicky) in v St. Jerneju (g. Simončič). Z ozirom na važnost predavanj bi bilo želeli obilne udeležbe.

Podružnica Sadržskega in vrtnarskega društva v Novem mestu priredi v nastopnih tednih ciklus sadjarstvih in vrtnarskih predavanj. Prvo predavanje (o vrtnih cveticah, pred. inž. Jeglič) se vrši v četrtek 14. t. m. ob 17. uri popoldne, drugo (Vzgoja trti na špallir-jih in pridelovanje namiznega grozdja, pred. g. kmet. svet. Skalicky), pa v nedeljo 17. t. m. ob 10. uri dopoldne, in sicer obakrat v ljudski šoli v Novem mestu. Prijatelji sadjarstva in vrtnarstva se vabijo k obilni udeležbi.

Razpis katehetske službe. Na pomožni šoli v Ljubljani se razpisuje služba stalnega kateheta z obveznostjo, da prevzame pouk veronauka tudi na I. dekliški osnovni šoli v Ljubljani do zakonito predpisanih tedenskih ur. Prošnje je vložiti do 25. januarja 1926 pri prosvetnem oddelku velikega župana v Ljubljani.

Iz sodne službe. Imenovana sta: Ivan Jurjevčič za sodnega slugo pri deželnem sodišču v Ljubljani, Franc Perovec pa za sodnega slugo pri okrajnem sodišču v Šoštanj. — Premeseči je sodni sluga Miroslav Ludviger iz Kranjske gore v Ormož.

Iz poštne službe. Premesečeni sta: Marija Gostič ob pošte Ljubljana 1 k pošti Poljane nad Skofjo Loko in Lucija Cuderman iz St. Vida nad Ljubljano k pošti Ljubljana 1.

Iz poštne službe. Premesečeni so: Ivan Bregant ob poštne uradu Bled 2 k pošt-nemu uradu Bled 1; Dragica Kuralt iz Kranja k pošt-nemu uradu Ljubljana 1; Angela Fazzini z Rečice ob Paki v Dravograd; Krista Koušek po od Sv. Tomaža v Ormož.

Izpremembe v vojaški službi. Imenovani so: Za komandanta kadrske skupine minonosev in minonosec »Jastreba« kapetan fregate Bernard Jeločnik, za komandanta remorkerja »Jaki« poročnik bojnega broda I. klase Ivan Kobler, za komandanta remorkerja »Silni« poročnik bojnega broda I. kl. Ciril Vilfan, za komandanta remorkerja »Močni« poročnik bojnega broda I. kl. Ivan Levec, za upravnika Jadranske stalne bolnice sanitet-ni major dr. Andrej Arnshek, dosedanji upravniki celjske časne vojne bolnice, za šefa oddelka Dravske stalne vojne bolnice dosedanji upravniki Mariborske časne voje bolnice sanitetni podpolkovnik dr. Matej Justin; za komandanta 20. pp. dosedanji komandant 40. pp. polkovnik Jaroslav Jeremič, za komandanta 40. pp. dosedanji načelnik generalštaba komande dravske div. obl. polkovnik Petar Nedeljkovič, za komandanta 3. baona 12. pp. major Josip Spoljar, za komandanta 1. baona 51. pp. podpolkovnik Ivan Rojnik, za pomočnika načelnika intendanture dravske div. obl. admin. major Mladrag Tomič, za pomočnika generalnega štaba komande moravske div. obl. podpolkovnik Leo Rupnik, za pomočnika komandanta strokovnega orožja kapetan fregate Viktor Klubučar.

Nevarnost poplave pri Beogradu je minila. Dovajna in Sava zopet padata.

Povodenj v Belgiji je povzročila po cenitvi belgijske vlade nad 1 milijardo frankov škoda. Vzrok, da je škoda tako visoka, je iskati v dejstvu, da so bili po povodnji prizadeti kulturno najbolj razviti kraji. Tako n. pr. se cenil škoda, ki jo je povzročila povodenj v premogovnikih v Beraing-sur-Meuse, na 100 milijonov frankov. Restavracijska dela bodo trajala najmanj šest mesecev.

Roparski napad na vlak v Mehiki. Vlak, ki vozi iz Guadalaire v Mehiko, je napadlo te dni 20 do 30 oboroženih maskiranih roparjev. Razbojniki so pobili vojaško spremstvo — razven sedmih vojakov, ki so ostali težko ranjeni pri življenju, — nato so navalili na potnike, jih oropali ter skoro vse pobili. Ko so svoje delo dokončali so potrgali brzojavne in telefonske žice, zažgali vlak ter se odpeljali z lokomotivo v mesto Jurecuaro, ki so ga oplenili, nakar so pobegnili v gorovje. Strojevodja jim je ušel ter alarmiral oblasti, ki

so poslale za roparji vojaško četo. Vojaštvo je roparje izsledilo ter obkolilo, nakar se je pričelo besno streljanje. Več roparjev je padlo, osem je bilo ujetih živih. Bili so na mestu ustreljeni. — Izpod ruševin vlaka so izveleli vojak nad 20 potnikov, ki so jih roparji pobili.

Odmetniki ubili majorja, invalida. Te dni so napadli v občini Cetinja odmetniki majorja invalida Milutina Radmilovića. Ustavili so voz, slekli majorja do gola, ga oropali in težko ranili. Major je poškodbam podlegel.

Ker ga je odpustil iz službe. V Ludwigshafenu je bil ustreljen te dni v svoji prodajalni juvelir Karol Sidlin. Ustrelil ga je njegov bivši pomočnik. Morilec je prišel v trgovino ter zahteval, da ga vzame Sidlin zopet v službo. Ker je Sidlin to odklonil, je potegnil pomočnik revolver ter Sidlina ustrelil v glavo. Nato je obstrelil še njegovo soprogo. Končno si je pognal samemu sebi kroglo v glavo, tako da sta danes mrtva.

Ne morilec, temveč pustolovec. Preiskava je dognala, da v Leobnu zaprti individuij ni Erzbergerjev morilec, temveč mednarodni slepar. Izjavil je, da se piše Hans Voigt ter da ga preganjajo razne avstrijske in nemške policijske direkcije. Njegovo zadnje lopovstvo obstoji v tem, da je zvalil soprogo nekega dunajskega policijskega uradnika pod lažnjivimi pretvezami na Semmering, jo ogoljufal za ves denar, kar ga je imela ter jo nato pustil na cedilo. Lopov pravi, da je bil svoječasno nemški ritmojster. Ker je izvršil svoje številne goljufije v raznih državah in mu preti doma, v Nemčiji, dolgotrajna ječa, prosi, da bi ga izročili naši državi, kjer nima poravnati posebno velikih računov.

35 dni brez hrane. Kot poroča »Deutsche Zeitung«, se je postil v Kovnu stradalac Komhof 35 dni. Hotel je doseči svetovni rekord in vzdržati še par dni, toda zmotil se je. Petintrideseti dan se je počutil že od ranega jutra zelo slabo. Kljub vsemu ni hotel zapustiti svoje steklene krste. Nenadoma je omedlel. Razbili so krsto in prepeljali stradalca v bolnišnico. Zdravniki dvomijo, da bi okrevail.

Rahločutna deklica. Pred dnevi je prišel na olomuški policijski komisariat ves zbeigan neki železničar ter izpovedal, da sta mu ugrabila dva neznanca njegovo nevesto. Izprehajal se je z njo v temi, nenadoma se je pripeljal avtomobil, iztegnile so se štiri krepke roke in možakar je ostal sam. Par ur po ovadbi je našla policija odvedeno deklico v družbi dveh moških v hotelski sobi. Dozdevni napad je bil izvršen v najboljšem sporazumu z njo. Hotela se je namreč iznebiti svojega prijatelja, ne da bi tangirala njegovo rahločutnost.

Proces radi velikanske goljufije v Berlinu. Te dni se vrši v Berlinu eden od največjih procesov radi goljufije. Glavni obtoženec je neki Walter Rösner, false baron Blumenthal. Gre za falzificiranje delnic. Glavni oškodovanec je mestna hranilnica v Fürstenwaldu, ki je osleparjena za 500.000 mark. Celokupna škoda, ki jo je povzročil Rösner s svojimi goljufijami, znaša nad 1.000.000 mark. Rösner je ustanovil družbo za eksport filmov, ki je zašla v velike denarne težkoče. Ker si ni vedel drugače pomagati, je ponaredil Rösner akcij za 2 in pol milijona mark ter jih založil kot jamstvo. Z njim vred sedi na zatožni klopi neka berlinska igralka.

Pijance uklepajo. Kje? — Seveda v Jugoslaviji. Te dni se je pripetil v Mariboru slučaj, da je izzval glasen protest občinstva. Če si upa policija pijančke na cesti uklepati, potem si lahko mislimo, kako dela z njimi med štirimi stenami. Sicer bomo pa o tem ob priliki izpregovorili pri resnih besedah.

Ruski aristokrati aretirani na parniku. Iz Londona poročajo: Ruski baron Wolf Osten-Sacken je bil na nekem parniku, ki vozi iz Francije v Southampton s svojo soprogo vred aretirani. Aristokratski par je osumljen, da je ukradel Siru Archibaldi Hamiltonu, pri katerem je bil v gostih, zlato miniaturo, vredno 1000 funtov.

Falzificirane tramvajske karte v Novem Sadu. V eri falzificiranja so začeli v Novem Sadu ljudje potvarjati celo tramvajske karte. Stvar je prišla po naključju na dan. Neki mladenič je izvelel, ko je zahteval konduktur od njega karto, cel blok. To se je zdelo kondukturju sumljivo. Mladenič je sicer ušel, toda povzročil je, da so bili zasačeni drugi ljudje, ki so se vozili s falzificiranimi kartami, ker so dobili uslužbeni nalog, da karte natančno kontrolirajo. Preiskava je ugotovila, da je večina kart potvornjenih.

Falzificirani švicarski bankovci. »Matine« javlja iz Strassburga: V Düsseldorfu in drugih renskih mestih so skušali inozemci spraviti v promet falzificirane švicarske novčance s podobo Viljema Tella.

Strašna smrt starke pod lokomotivo. Te dni so našli v bližini Zagreba truplo starke, ki jo je povozil vlak. Zdravniški izvid je ugotovil, da so šla starki kolesa čez trebuh ter ji odrezala razven tega levo roko in levo nogo. Starke je hotela iti preko tračnic. V tem trenutku je prišel od ene strani tovorni, od druge pa brzovlak. Ko se je hotela umakniti tovrstnemu vlaku, jo je povozil brzovlak.

Zaklad? V bližini Doboja je našel neki kmet, ko se je udrla ob priliki zadnjih poplav zemlja, zabo. Odprl ga je ter si prilastil vsebino. Zandarmerija ga je ovadila radi groboskrustva. Medtem pa se je ugotovilo, da gre za čisto nekaj drugega. Zabo je ležal že najmanj 150 do 200 let v zemlji ter hranil ne kosti, temveč zaklad, ki so ga hranili na dotičnem mestu neznan ljudje — mogoče tudi roparji. Kmet je izginil.

Zakon sklenjen pod neodoljivo silo. Te dni se je pečal dunajski sodni dvor z nenavadnim slučajem. Aktivni major Martin L. je vložil tožbo na neveljavnost njegovega v letu 1920 sklenjenega zakona. Tožitelj trdi, da je bil v trenutku, ko je izustil usodopolni »da«, popolnoma brez lastne volje. Bil je — tako trdi — popolnoma pod vplivom svoje neveste ter je privolil v zakon popolnoma nehoti, oziroma zoper svojo voljo. Zaslisanih je bilo več prič oficirjev-tovarišev tožitelja,

ki so izpovedale zanj ugodno. Ena od prič je izpovedala, da je bil major na dan svoje poroke tako »zmešan« in potrt, da se je bala, da izvrši samomor ter ga ni pustila tri dni iz svojega stanovanja. Dr. Hrushka, ki je fungiral pri poroki kot priča, je izjavil, da je bil tožitelj pri poroki razpolozen kakor, da je šlo za dvoboja. Če sta se novoporočenca po poroki poljubila, ne ve povedati ne dr. Hrushka ne druga priča Krammer. Vendar pa je potrdil zadnji, da je rekel major glasno in razločno »da«, kar major taji. Major Martin je spoznal svojo soprogo med vojno v Lublinu kot pisarniško moč pri vojaškem poveljstvu. Zastopnik majorjeve soproge je dokazoval, da ima dama svojega soproga silno rada. V njenem stanovanju visi vse polno njegovih slik itd. Nesrečni major L. je bil med vojno izredno vrl oficir. Njegova junaška prsa krasi več odlik. Sodba bo izdana pisanim potom. Zanimivo je tudi dejstvo, da je bila priznana tožitelju, ki je aktiven major avstrijske zvezne vojske, pravica revnih.

Nevaren tovor. Te dni so potopili pred newyorško luko par jeklenih sodov, v katerih se je nahajala količina levisita, ki bi bila zadostovala za to, da bi se bilo umorilo 10 milijonov ljudi. Levisit je strupen plin, ki je devetkrat močnejši, kot najmočnejši strupeni plin, ki se je uporabljal v vojni. Začetkom leta 1918 so ga imeli v Zedinjenih državah toliko, da bi bili lahko zastrupili vse armade srednje-evropskih sil. Tej nameri pa se je uprl predsednik Wilson. Sedaj so plin uničili, ker je bilo tako sklenjeno na locarnski konferenci.

Koliko parnikov izgine na leto? Danski list »Politiken« objavlja interesantno statistiko o izgubah, ki jo je utrpelo brodarstvo vsega sveta s tem, da nekatere ladje niso dosegle svojega cilja ter so izginile brez sledu. Brezčimeno brzjavu se je zahvaliti, da to število vedno bolj pada. Dočim je znašalo leta 1922 in 1923 še po 21, se je znižalo v letu 1924 na 17, v letu 1925 pa je padlo na 10. Od 10 izginulih ladij, je bilo 7 angleških. Zanimivo je tudi, da ni izginila v času od aprila do novembra 1925 sploh nobena ladja, temveč se pripete je nesreče samo v zimskih mesecih.

Ljubljana.

1 — **Umrla** je predvčeršnjim na Viču pri Ljubljani v starosti 74 let gospa Terezija Vrtačnik, rojena Stembor, posestnica na Viču. Pokojnica je bila vzor vrle slovenske gospodinje. Njena hiša je slovala daleč naokoli kot ena najboljših in najimovitejših. Umrla, ki je bila oseba plemenitega srca, splošno priljubljena in obče spoštovana, je mati gosp. dr. Ivana Vrtačnika, predsednika upravnega sodišča za Slovenijo v Celju in dr. Alojzija Vrtačnika, odvetnika v Ljubljani. — Pogreb bo danes ob 15. iz hiše žalosti Vič 48 na domače pokopališče. Blag ji spomin, spoštovani rodbini pa naše iskreno sožalje!

1 — **Ljubljanska borza za blago in vrednote.** Včeraj popoldne se je vršila v prostorih ljubljanske borze ob 17. uri žalna seja borznega sveta povodom smrti podpredsednika gospoda Ivana Kneza. Borzni predsednik gospod Ivan Jelačin ml. se je v toplih besedah spominjal umrlega sotrudnika in povdaril vse njegove vrline, kakor tudi zasluge, katere si je pokojni stekel za celo gospodarstvo Slovenije. V imenu g. Ivana Kneza si je poslovni svet predstavljal vzor gospodarja in moža, ki je v slovenski javnosti pretrpel mnogo s tiho resignacijo, ter vedel, da je treba tudi v gospodarskem življenju prenašati hibe mirno in neopaženo. Borzna uprava ohrani svojemu ustanovitelju trajen spomin. — Govor so vsi navzoči člani borzne uprave stoje poslušali in na poziv borznega predsednika zaklicali »Slava«. Za tem je bila seja zaključena.

1 — **Tatvina v Akademskem domu.** V Akademskem domu v Kolodvorski ulici se dogajajo že dalje časa tatvine. Neki lopov kra-de, kar mu pride pod roko: Suknje, perilo, dežnike itd., najljubši mu je seveda denar. Te dni je ukradel nekemu dijaku kar 1080 dinarjev. Denar je bil last »kluba gradbenih tehnikov«. Dijaki so dolgo časa molčali, misleč, da bodo tatu končno sami zasačili, sedaj jim je postala stvar preneumna ter so prijavili zadevo policiji, kateri se pa doslej tudi še ni posrečilo dobiti tatu v pest.

FALZIFIKATORJA PETAR CAR IN MILE JAVOR ARETIRANA.

V Zagreb je došlo brzojavno poročilo, da sta falzifikatorja Petar Car in Mile Javor v rokah pravice. Aretirana sta bila v Duisburgu.

Car je bil prijet v hiši Petra Javorja, strica Mile Javorja iz Brinja, ki sedi tudi že v zagrebških policijskih zaporih. Kakor znano, je vtihtatil Petar Car v družbi Madunića in Jurčevića v našo državo za 7.600.000 Din falzifikatov, tako da je imel dovolj denarja za beg. Ostal je par dni v Zagrebu, nato pa je odpotoval v Nemčijo. Kmalu pa je bil v Nemčiji tudi še kriminalne policije Lazie in urad-nik zagrebške policije dr. Bogdanović. Ta dva sta s pomočjo nemških oblasti afero razčistila ter razkrila, kot znano, tiskarno v Biel-feldu. Eruirala sta tudi Petra Javorja v Duisburgu.

Nemška policija Petra Javorja ni hotela takoj aretirati, ker je bila prepričana, da pride prej ali slej k njemu Petar Car, da ga obvesti, kako stvar stoji.

Nemška policija se ni motila. Petar Car je prišel res v Duisburg k Petru Javorju, nakar sta bila oba lopova aretirana.

Zdi se, da sta vse podjetje financirala Petar in Mile Javor, dočim je bil dejalni avtor vse zadeve Petar Car, vendar pa stvar še ni natančno pojasnjena. Tako se na primer še ne ve natančno, kako vlogo je igral Madunić, ki skuša zvaliti vso krivdo na svoje tovariše.

Storjeni so koraki, da se izročita Javor in Car našim oblastim. Jurčevića še niso dobili.

Gospodarstvo.

BORZA.

Dne, 13. januarja 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 78, bl. 79; Tobačne srečke iz leta 1888 den. 326, bl. 327, zaklj. 326; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 210; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 102, zaklj. 102; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 965; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 49; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 125; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 110, bl. 118; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 100, bl. 110; »Sešir«, tovarna klubov d. d., Škofja Loka den. 115.

Blago: Hrastova drva, suha, 1 m dolžine, fco nakladalna postaja 10 vag. den. 17.40, bl. 17.40, zaklj. 17.40; Bukovi hlodi, I., II., monte, od 30 cm prem. naprej, z do 20% od 25 do 29 cm prem., te zadnje samo la od 2.50 dolžine naprej, fco vag. nakladalna postaja 50 vag. den. 200, bl. 200, zaklj. 200; Deske 13 mm, 4 m, večina smreka, paralelne, suhe, monte, fco vag. Postojna tranz. 1 vag. den. 580, bl. 580, zaklj. 580; Deske 25 mm, 4 m, jelka, monte, paralel., fco vag. Postojna tranz. 1 vag. den. 540, bl. 540, zaklj. 540; korusa, umetno sušena, fco vag. slavonska postaja bl. 160; korusa, umetno sušena, fco vag. bosanska postaja bl. 150; korusa, času primerno suha, fco vag. slav. postaja, gar. znano prispetje v Ljubljano 1 vag. den. 128.50, bl. 128.50, zaklj. 128.50; korusa medjimurska, fco vag. nakladalna postaja bl. 175; korusa, umetno sušena, fco vag. sremska postaja bl.

160; korusa, umetno sušena, fco par. Kranj 1 vag. den. 190, bl. 190, zaklj. 190; korusa nova, času primerno suha, fco vag. Novi Sad 1 vag. den. 125, bl. 125, zaklj. 125; korusa, v peč sušena, domača, fco vag. slovenska postaja bl. 165; pšenica bačka, 76 kg, 2%, fco vag. nakladalna postaja bl. 305; pšenica sremska, 73/74, 2%, fco vag. nakladalna postaja bl. 295; ajda domača, fco vag. slov. postaja bl. 260; ajda poljska, ocarinjena, fco jugomeja bl. 262.50; rž, 73 kg, glasom vzorca, fco vag. bačka postaja bl. 160; otrobi drobni par. Ljubljana bl. 150; otrobi drobni, fco vag. nakl. postaja bl. 130; otrobi debeli, domači, fco vag. slov. post. bl. 155; otrobi drobni, domači, fco vag. slov. post. bl. 135; otrobi rženi, domači, fco vag. slov. post. bl. 120; oves rešetani, fco vag. slov. post. bl. 190; oves rešetani, fco vag. slov. post. bl. 200; Tomazeva žlindra v vrečah po 100 kg, gar. 17/18%, neocarinjena, fco vagon Ljubljana bl. 120.

BORZE.

Zagreb, dne 13. januarja. Denar: Newyork 56.25—56.85, London 274—276, Pariz 213 do 217, Praga 166.90—168.90, Curih 10.90 do 10.98, Milan 227.70—230.10, Berlin 13.425 do 13.525, Dunaj 7.9260—8.0260.

Curih, dne 13. januarja. Beograd 9.26, Newyork 517.75, London 25.1425, Praga 15.34, Pariz 19.35, Milan 20.89, Bukarešta 2.325, Dunaj 72.90, Sofija 3.675, Berlin 123.20, Budimpešta 72.25.

× **Ponudba za brezplačni prevoz naših razstavnih predmetov v Filadelfijo.** Rudarsko industrijska družba Adria-bauksit Šibenik je brzojavno sporočila zbornici za trgovino, obrt

in industrijo naslednje: »Blagovolite vzeti na znanje, da smo poslali ministrstvu trgovine in industrije naslednjo brzojavno ponudbo: Z ozirom na razstavo v Filadelfiji nam je čast ponuditi ministrstvu, za obče narodne svrhe, brezplačno uporabo naših direktnih parnikov Šibenik—Filadelfija za prevoz razstavnega materiala. Parniki kreajo v Šibeniku redno mesečno velike tovore bauksita in bo naše društvo rade volje dovolilo naši industriji in umetnosti najugodnejši brezplačni prevoz do mesta razstave. Ukrcanje in izkrcanje na račun pošiljatelja. Prihodnji parnik »Lady Kathelen« 6.000 ton, odpotuje dne 20. januarja, »Clearpool« 15. februarja in za tem redno v polovici meseca. Prosimo ministrstvo pravočasno obvestiti interesirana oblastva in ustanove in da nam blagovolijo sporočiti svoje rešenje o tem predmetu. Rudarsko industrijska družba Adria-bauksit.«

× **Zavoji za pošiljanje suhega kvasa.** Ministrstvo trgovine in industrije naznanja, da je ministrstvo financ poljske republike objavilo sklep, na podlagi katerega je dovoljeno uporabljati za zavijanje suhega kvasa samo tak papir, na katerega se morejo lepiti državne bandarole, a prepovedano uporabljati prozoren papir prepojen s parafinom. Producenti kvasa se opozarjajo, da se izza 1. januarja 1926 pošiljke s kvasom, ki ne bodo odgovarjale navedenim pogojem, ne bodo carinile.

To in ono.

IZ ŽIVLJENJA SLAVNIH ARTISTOV.

Artist, ki bo absolutno in definitivno zadovoljen s svojimi lastnimi produkcijami, se mora šele roditi. Kajti pravi artist hoče biti vedno originalen. Predvajati hoče stvari, ki jih ni videl še nihče. Njegova parola je:

konkurent mora biti pobit. On sam mora postati slaven. Brez aplavza ne mora živeti.

Ko si je izmislil mladi nemški akrobat dvojni salto mortale, se je zdel vsem svojim kolegom kot kralj. Lahko bi bil nedoljal leta in leta svet, si pridobil premoženje, ki bi mu bilo omogočilo brezskrbno življenje. Toda njegova častihlepnost ni mirovala: Poizkusil je trojni saltomortale ter si slomil tilnik.

COLONEL BORDEVERRY.

Metier: Umetni strelec. Slovel je po vsem svetu. Bil je senzacija, za katero so se varieteski odri trgali. V par sekundah je postreljal dvajset projektilov v čisto majhno ploščo nad srem svojih asistentov. Kakor hitro je zadel, se je sprožil mehanizem in padel je kostum ter odkril krasne forme dame v umetnem trikotju. Gorje, če bi strel ne bil zadel zaščitne plošče! Trik je bil tako blaznosmel, da niti Colonelovi kolegi niso mogli verovati, da je pristen ter so artista včasih jezili s svojimi pomisleki.

Na carskem dvoru: Takrat ni bilo lahko dobiti od ruskega cara dovoljenje za to, da je prišel človek v Rusijo z dvajsetimi puškami in ostro municijo. Colonel Bordeverry je dovoljenje dobil. Njegovo ime je bilo natisnjeno na vseh vogalih Petrograda. Mestni komandant in persona je prinesel Bordeverryju poziv, pravzaprav povelje: Jutri zvečer ima pokazati Colonel Bordeverry svojo umetnost v Carskojem Selu pred carom. Strel za strelom je padal v bližino človeškega srca. Vse je urnebesno aplavdiralo, samo car je ostal hladen. Bil je skeptik. Vzel je srebrni rubelj, držal ga med palcem in kazalcem je komandiral: »Streljaj!« Colonel je ustrelil in rubelj je odletel. Izbruhnil je orkan aplavza. Komando je dal car. Nihilist torej Bordeverry ni bil.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Z veje namreč, pod katero leži Adam, se iztegne z rdečimi lasmi porastla roka in velikanska pest zagradi Adama zadaj za suknjo, in — gorje! ... Mojster Adam izgine s svojim dežnikom vred. Le njegova tobačna doza, ki jo je bil za ekspedicijo napolnil do vrha, leži še v travi.

Georg poskoči kvišku, dvigne puško, in skoči za drevo. ... Tedaj zagleda divjo ženo, kako skače od veje do veje. Zelenega mozička drži kakor punčko v rokah; Adam maha z nogami na vse strani, z rokami pa drži krčevito svoj dežnik. Če je na tem prizoru kaj smešnega, potem je to, da se je dežnik odprl, in zdaj je videti, kakor, da ga Adam skrbno drži nad svojo odvodnico.

Zdaj skoči žena na tla in teče dalje, držeč Adama še vedno na rokah, z odprtim dežnikom nad glavo. Zdaj pa začne Adam tudi vpiti.

»Na, počakajte vendar nekoliko, da vzamem vsaj še tobak s seboj.«

Ali je zaklical Adam to le v nekaki nezavesti, ker je pač vedno mislil na tobak, ne premišljuje zdaj Georg.

Streljati ne more, zlasti ker je žena že med dre-

(178)

vesi. Zelo težbo bi jo zadel. Potem pa pomisli Georg, da to ni žival, ampak človek, ki je vreden največjega pomilovanja.

Teče torej za bežečo. Če ji hoče odvzeti malega prijatelja, se bo moral z njo metati — če si pač Adam ne bo znal pomagati sam.

Ko Georg tako drevi za divjo ženo, zasliši nena-doma za sabo krič, da se takoj vstavi.

To je Leonor!

»Na pomoč, Georg, na pomoč!!!«

Kakor vihar se požene zopet nazaj in zdaj je jasno, zakaj so mu dali Indijanci v pampah ime »hitra noga«; njim je hitrost najvažnejša lastnost.

Kmalu ugleda Leonor, ki se bori z dvema takima pošastima ali borenje je le navidezno, ker jo je vsaka izmed pošasti hotela pograbiti zase. Ko zagledata tu-jega moža, se umirita. Ena dvigne Leonor, kakor otroka in zbeži za drugo, ki je to že storila.

Velikanski so skoki, ki jih dela z rdečimi lasmi porastla pošast, a še hitrejši je Georg.

Njegova obrnjena puška švigne po zraku, zasliši se škrtajoč pok, rjovenje do smrti ranjenega bika in velikansko bitje se zgrudi z zdrobljeno čepinjo; Leonor pa vlovi Georg. Drugi divji mož pa izgine v gozd.

Leonor se vsa trese.

»Moj Bog, moj Bog!!!«

Ni manj prestrašen ni Georg — spozna namreč, da tu ne gre le za eno ženo, o kateri bi lahko menili,

da je podivjan človek, temveč, da je tu cel narod, se-stoječ iz človeških pošasti.

Potem preišče mrtveca. Mož je, sicer prav tak, kakor ona žena, ki so jo preje dovolj časa ogledovali. Velikan meri najmanj dvesto dvajset centimetrov, kosli so izredno močne, mišice zelo razvite, rame široke, vse telo pa je pokrito z živordečimi dolgimi lasmi, ki so pri možu nekoliko krajši kot pri ženi, izjemoma v obra-zu, kjer tvorijo brado.

Izraz njegovega obraza pa ni izrecno odbijajoč. Le usta so izredno velika.

Opica ni, temveč človek; to kaže oblika lobanje in tudi vse ostalo truplo.

Leonor pripoveduje na kratko. Komaj je stekel Georg na bežečo ženo, sta skočila z onega drevesa isto-časno dva velikana. Vrgla sta se nanjo, vsak jo je hotel imeti zase; vnel se je kratek prepir radi tega ali pa, ker se preje nista domenila, kdo jo bo nesel — tedaj pa je bil že Georg tu.

»Na svoj nož se niti spomnila nisem, tako sem se prestrašila,« šepetaje še vedno Leonor.

»Ali sta govorila ali sicer dajala kake glasove od sebe?«

»Le nekako krulila sta.«

»Razločiti torej ni bilo pravega jezika?«

»Le živalsko kruljenje. Kje pa je Adam?«

Da, kje je zdaj Adam? Poizkusiti morajo, da ga rešijo, a Leonor ne sme ostati sama.

Ne kupite prej nobenega šivalnega stroja, dokler ne ogledate in preizkusite JOSIP PETELINC-a strojev znamke

Gritzner, Adler, Phöniks

ter najboljša švicarske pletilne stroje „DUBIED“ nadomestne dele, čolničke, igle za vse sisteme, pneu-matiko, dele za kolesa, olje l. t. d.

Večletna garancija! Delavnica na razpolago! Na malo! Na veliko!

MALI OGLASI

Cene oglasov do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljnja beseda . 50 par.

Fotografski pomočnik

deber in spreten, ki mu je dobro znano vse fotografsko delo kakor tu-ži posnemanje, se išče. Ponudbe je poslati na Atelier Michajlovič, Ne-gotin (Krajina), Srbija.

Absolventinja

trgovske šole išče mesta kot prak-tikantinja. — Ponudbe na upravo lista pod: »Praktikantinja«.

Mlada gospodična

vesele narave želi poznanstvo z isto-takim gospodom od 18 do 25 let. — Ponudbe s sliko, katero se na zahte-vo vrne, pod šifro »Hiacinta« na upravo »Narodnega Dnevnika«.

Čitak

sprejme inštrukcije. — Ponudbe na upravo lista pod: »Inštrukcije«.

Med, trčani

najfinjši v posodah po 50 kg raz-pošiljam proti povzetju 725 Din, pri nakazilu denarja vnaprej za 700 Din franko kolodvor Borovo. Franjo Kollar, velečebelar, Borovo-Vukovar.

PREMOG - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Kontoristinja

zmožna vseh pisarniških del išče službe. Gre tudi na deželo ter nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Natančnuc«.

Kupi se

dobro ohranjen otroški voziček. Po-nudbe na upravo pod »Voziček«.

„Opeka“

pravovratne zidake priporoča opekarna

„EMONA“ D. D.

v Ljubljani — Tovarna na Viču (Brdo) — Pisarna v Prešakovu ulici 3, prilike.

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju.